

**ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS
2-OJO EUROPOS SAJUNGOS PARAMOS SKYRIAUS VEDĖJOS
AUŠROS GRYGALIENĖS IR
2-OJO EUROPOS SAJUNGOS PARAMOS SKYRIAUS PATARĖJOS
ILONOS JAVIČIENĖS
KOMANDIRUOTĖS ATASKAITA**

2019 m. vasario 4 d. *3PR-14*

1. Komandiruotės tikslai

Š. m. sausio 31 d. dalyvauti Europos kaimo tinklų asamblėjos LEADER ir Bendruomenių inicijuotos vietos plėtros pogrupio (toliau – LEADER pogrupis) šeštajame (kasmetiniame) posėdyje.

2. Renginio dalyviai

Žemės ūkio ministerijos (toliau – ŽŪM) 2-ojo Europos Sąjungos paramos skyriaus vedėja – A. Grygaliėnė ir ŽŪM 2-ojo Europos Sąjungos paramos skyriaus patarėja – I. Javičienė. LEADER / BIVP pogrupyje dalyvavo: Europos Komisijos (EK) Kaimo plėtros direktorato (EK DG AGRI) atstovai: Neda Skakelja, Helen Williams, Guido castellano, Karolina Jasinska Muelheck; Europos kaimo plėtros tinklo (ENRD) Contact Point atstovai: John Grieve, Suzan Grieve, Peter Toth; valstybių narių valdymo institucijų, nacionalinių kaimo tinklų, vietos veiklos grupių atstovai.

3. Komandiruotės trukmė ir vieta

2019 m. sausio 30 d. – 2019 m. vasario 1 d., Briuselis, Belgija.

4. Komandiruotės finansavimas

Su komandiruote susijusios išlaidos apmokėtos iš Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „Techninė pagalba“ pirmosios veiklos srities „Programos įgyvendinimas“ lėšų pagal 2014 m. spalio 31 d. paramos projekto Nr. LKPP-TP-Z-2014-001 „Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 m. programos valdymas, priežiūra ir kontrolė“ 2019 m. sąmatos išlaidų straipsnį „Darbuotojų komandiruočių išlaidos“.

5. Komandiruotės rezultatyvumas

Sausio 30 d. nuvykimas į Briuselį (skrydis 18:10).

LEADER pogrupio posėdis vyko sausio 31 d. nuo 9.30 val.

Sausio 31 d. išvykimas iš Briuselio, atvykimas į Vilnių vasario 1 d. 00:50.

Renginio pradžioje EK DG AGRI atstovė Neda Skakelja pasveikino visus LEADER pogrupio dalyvius ir apžvelgė bendrą situaciją, susijusią su LEADER / BIVP pasiekimais. Iš viso valstybės narės atrinko 3070 vietos veiklos grupių (VVG), įgyvendinančių vietos plėtros strategijas (VPS). 2019 m. pradžioje yra panaudota 14 proc. LEADER / BIVP kaimo plėtros programose skirtų lėšų. Situacija dėl išmokėjimų pagal priemonę „LEADER programa“ VN skiriasi ir svyruoja nuo 5 proc. iki 40 proc., tačiau vidurkis yra 14 proc.

DJ AGRI atstovė apžymėjo, kad LEADER / BIVP atveju lėšų išmokėjimas yra svarbus, bet ne svarbesnis už rezultatus ir daromą poveikį, kadangi iš LEADER projektų tikimasi didesnė pridėtinės vertės, nei iš kitų priemonių projektų.

Pirmieji pranešėjai Guido Castellano ir Karolina Jasinska Muelheck, (EK DG AGRI) pristatė naujo finansinio laikotarpio po 2020 m. teisinė sistema ir detaliau apvilgė naujo finansinio laikotarpio pasiūlymų dėl LEADER bei vykstančias diskusijas tarp VN.

Pranešėjai akcentavo, kad naujajame finansiniame laikotarpyje planuojama daugiau dėmesio skirti rezultatams, o ne taisyklių, teisių nustatymui, t. y. daugiau iniciatyvos programavime palikti

pačioms VN. Paramos lėšų išmokėjimas turėtų būti susijęs su pasiektais rezultatais, kuriuos EK norėtų matyti kiekvienais metais, kad galėtų operatyviau reaguoti ir visuomet būti informuota apie kaimo plėtros programų įgyvendinimą. Taip pat, siūloma kontrolės ir bausmių (sankcijų) sistemų kūrimą perduoti VN, kad kontrolės sistemos ir taikomos sankcijos labiau atitiktų konkrečių VN situacija ir priemonių specifiką. Be kitų naujovių planuojami ir LEADER struktūriniai pokyčiai, nebebus nustatoma proporcingų reikalavimų (pagal atstovaujamus sektorius) konkrečioms nariams, bet daugiasektorinis valdymas išliks.

Pažymėjo, kad EK rekomenduos visoms VN taikyti vidinę bendradarbiavimo projektų atrankos sistemą, kuria dabartiniame laikotarpyje pasirinko ne visos VN, todėl bendradarbiavimo projektų atranka ir tvirtinimas labai užtrunka. Numačius bendradarbiavimo projektų galimybę VPS, šis procesas būtų žymiai spartesnis.

Pranešimo metu taip pat buvo paminėta, kad VN pateikė daugiau nei 1000 pastabų, kurias šiuo metu mėginama susisteminti (apjungti) ir aptarti. Ne mažai kritikos iš NV sulaukė ir LEADER reglamentavimas naujajame laikotarpyje, kadangi šis metodas yra fragmentuotai aprašytas atskiruose reglamentų projektų straipsniuose, todėl VN sudėtinga suprasti jo tikslus.

Karolina Jasinska Muelheck, (EK DG AGRI) daugiau dėmesio skyrė LEADER naujajame laikotarpyje apžvalgai ir pasakė, kad LEADER pagrindinis straipsnis yra – bendradarbiavimas, pagal kurį LEADER programuojamas kaip partnerystė, tad patvirtinus VPS, kuri yra rengiama partnerystėje, būtų pakankama atitiktis bendradarbiavimo straipsniui.

VPS įgyvendinimo laikas, numatomas taikant 7+2 taisyklę. VPS nebūtinai turėtų būti įgyvendinamos taikant daugiafondį modelį (kelių fondų apjungimo principą), tačiau gali būti įgyvendinama, kaip daugiasektorė VPS (šis būdas yra paprastesnis).

Taip pat, pažymėjo, kad svarbiausia, jos nei VVG nei VPS nebūtų varžoma dominuojančių interesų grupių. VN taip pat gali dalyvauti VVG veikloje, bet neturi atimti iš jos sprendimų priėmimo teisių, kalbant apie projektus.

LEADER finansavimui skiriama iki 80 proc., o bendrųjų nuostatų reglamentas, kuriame aprašoma BIVP yra LEADER įgyvendinimo pagrindas.

Vokietijos atstovai kritikavo kasmetinį atsiskaitymą už rezultatus, kadangi mato administracinės naštos didinimą VN.

Kroatijos atstovai teiravosi apie VVG ir VPS atrankos terminą, šiuo metu siūlomas 1 metų laikas atrinkti VPS, bet šis siūlymas formuluojamas BIVP VPS, o įgyvendinant vien LEADER VPS lieka neaišku koks terminas bus taikomas. Taip pat kyla klausimų BIVP ir LEADER įgyvendint VVG ar bus siūlomi kokie nors nauji dariniai.

ELARD atstovas pažymėjo, kad labai reikalingas daugiafondis finansavimas, tačiau tinkamam jo diegimui reikalingos aiškios EK gairės.

Lenkijos atstovė pasiteiravo kokia EK nuomonė dėl reglamentų, taikomų atskiriems fondams sinchronizavimo, nes šiuo metu EK siūlo VN įdėti daugiau pastangų programuojant daugiafondes VPS, tačiau suvienodinti sąlygų, taikomų skirtingiems fondams neįmanoma, nes fondai siekia skirtingų tikslų, todėl neaišku, kodėl EK mano, kad VN galės sinchronizuoti reikalavimus, nes EK tai nepavyko.

EK nepateikė aiškių atsakymų į VN užduotus klausimus, tačiau pažadėjo į juos atkreipti dėmesį ir akcentuoti pagalbinuose naujojo laikotarpio dokumentuose.

Pranešėjai Johne Grieve, Suzan Grieve, Peter Toth pristatė LEADER bendradarbiavimo projektų rezultatus ir naują duomenų bazę, kurioje galime ne tik ieškoti įgyvendinamų projektų bet ir skelbti savo projektų mintis ir ieškoti partnerių (nuorodą https://enrd.ec.europa.eu/projects-practice_en).

ENRD atstovai Johnė Grieve ir Suzan Grieve apŖvelgė ENRD Contact Point inicijuotas ir įvykdytas 2018 m. veiklas, susijusias su LEADER inovacijomis, įgyvendinimu, kokybės gerinimu, vertinimu ir kt. Išsamiai pristatė 2019 m. planus. Pranešimus galima rasti sekant šią nuorodą https://enrd.ec.europa.eu/news-events/events/6th-rural-networks-leaderclld-sub-group-meeting_en.

Po pietų pertraukos valstybės narės buvo pakviesto dalyvauti darbo grupėje, ir teikti pasiūlymus 3 prioritetinėms temoms:

Kaip sumažinti „butelio kakliuko“ efektą įgyvendinant VPS?

Optimalūs sėkmės faktoriai (dabartinis laikotarpis).

Optimalūs sėkmės faktoriai po 2020 m.

Darbas vyko mažose grupėse. ŽŪM atstovai dirbo kartu su Portugalijos, Vengrijos atstovais.

Pateikti pasiūlymai:

1) pasitelkus ENRD Contact Point atstovus pradėti diskusiją dėl galimų LEADER ir BIVP įgyvendinimo sisteminių modelių sukūrimo, kurie galėtų užtikrinti ir „butelio kakliuko“ efekto valdymą, bei optimizuoti sėkmę ir dabartiniu ir naujuoju (po 2020 .m.) laikotarpiais.

2) rengti aiškius pagalbinius dokumentus, naudojant daugiau praktinių pavyzdžių.

Darbo grupių rezultatai bus apibendrinti ENRD Contact Point'o atstovų ir skelbiami ENRD tinklalapyje.

Vėliau vyko VVG savęs vertinimo (angl. self assessment) praktinių pavyzdžių VN pristatymas. VVG savęs vertinimo modelius, sistemas pristatė Austrijos, Suomijos ir Prancūzijos atstovai. Pranešimus galima rasti sekant nuorodą https://enrd.ec.europa.eu/news-events/events/6th-rural-networks-leaderclld-sub-group-meeting_en.

Svarbiausias visų pristatymų akcentas – kontroliuojamas VVG savęs vertinimas, netaikant nuobaudų sistemos, tačiau prireikus padedant suformuoti VPS ir VVG veiklos pokyčius, padėti juos įgyvendinti. Suomijos VVG 100 proc. pasiteisimo kokybės valdymo sistemos įdiegimas VVG (su šia veikla veikia visa Suomijos kaimo tinklo komanda ir sukurta atskira Kokybės stebėjimo grupė).

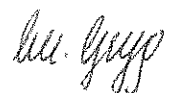
Renginio apibendrinimo metu nedalyvavome, kadangi užsitęsus diskusijos, pirmojoje renginio dalyje, nebuvo laikomasi darbotvarkės (renginys užtruko), turėjome išvykti į oro uostą. Tačiau renginio apibendrinimo medžiaga bus pateikta ENRD tinklalapyje.

Komandiruotės naudingumas.

Išgirsti EK komentarai dėl naujojo finansavimo laikotarpio programavimo, daugiau detalių apie naujo laikotarpio LEADER ir BIVP specifiką. Daug naudingos informacijos dėl VVG savęs vertinimo metodų ir praktinių pavyzdžių. Šio renginio pranešimų pagrindu bus rengiamas pranešimas VVG tinklui ir artimiausiu metu pristatytas LEADER koordinavimo grupės posėdyje.

Tolimesni veiksmai.

Rengti VVG ir VPS vertinimo metodiką ir planuoti naujojo programavimo laiko LEADER priemonės modelį.

 Aušra Grygaliėnė

 Ilona Javičienė